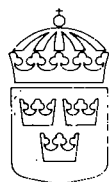


Jordbruksutskottets betänkande

1985/86:1

om terrängkörningslagstiftningen (Skr 1984/85:203)



JoU
1985/86:1

Skrivelsen

I skrivelse 1984/85:203, beslutad den 18 april 1985, har regeringen berett riksdagen tillfälle att ta del av en redogörelse för en översyn av terrängkörningslagstiftningen.

Bakgrund

Terrängkörningslagen (1975:1313) trädde i kraft den 1 januari 1976 (prop. 1975/76:67, JoU 28, rskr 130). Lagen innehåller bl. a. ett generellt förbud mot körning i terräng med terrängfordon och motorfordon på barmark samt på snötäckt skogsmark med plant- eller ungskog om det inte är uppenbart att körningen kan ske utan risk för skada på skogen. Inom vissa fjällområden som bestäms av regeringen gäller även generellt förbud mot terrängkörning på all snötäckt mark. Terrängkörning i övrigt är avsedd att regleras med selektiva förbud som meddelas av länsstyrelsen.

Regeringen har i terrängkörningsförordningen (1978:594) utfärdat föreskrifter om bl. a. undantag från terrängkörningslagen och angivit tolv fjällområden inom vilka förbud mot körning i terräng råder.

Trafikreglerna för den körning i terräng som är tillåten finns i terrängtrafikkungörelsen (1972:594), där också de tekniska kraven på terrängfordon anges. Vidare finns bestämmelser om kommunens möjligheter att meddela lokala föreskrifter om trafik i terräng. Sådana föreskrifter får bl. a. avse förbud mot trafik med fordon av visst slag samt färdhastighet.

Riksdagen har i skrivelse den 9 december 1981 (rskr 1981/82:75) till regeringen anmält beslutet att som sin mening ge till känna vad jordbruksutskottet (JoU 1981/82:15) anfört med anledning av motionerna 1980/81:782 och 1981/82:1772. I betänkandet framhöll jordbruksutskottet bl. a. att en samlad översyn av gjorda erfarenheter under de nära sex år som terrängkörningslagen varit gällande framstod som motiverad. En sådan översyn borde bl. a. innefatta en undersökning av behovet av ytterligare begränsningar av snöskotertrafiken till skydd för såväl allmänna som enskilda intressen.

Med anledning av riksdagens beslut uppdrog regeringen den 4 mars 1982 åt statens naturvårdsverk att företa den översyn av erfarenheterna av terrängkörningslagen som riksdagen funnit motiverad. Naturvårdsverket skulle vid översynen, efter samråd med trafiksäkerhetsverket, beakta vad

trafikutskottet anfört om snöskotrar i sitt betänkande (TU 1981/82: 3) om trafiksäkerhet och trafikföreskrifter m. m.

JoU 1985/86:1

Statens naturvårdsverk har till regeringen i en skrivelse den 9 mars 1984 med bifogad PM av den 20 februari 1984 redovisat uppdraget rörande översyn av terrängkörningslagen. Redogörelsen har remissbehandlats.

Inkommen skrivelse

I en skrivelse till utskottet har lantbrukarnas riksförbund (LRF) anfört synpunkter på bl. a. terrängkörningens skadeverkningar på jord- och skogsbruket.

Utskottet

Regeringen redovisar i den aktuella skrivelsen sina egna och naturvårdsverkets överväganden i anslutning till den av verket gjorda översynen och inkomna remissyttranden.

Vad först beträffar lagstiftningens principiella inriktning har jordbruksministern, i likhet med naturvårdsverket, funnit att regleringen av terrängtrafiken även i fortsättningen bör bygga på nuvarande principer. Av motiveringen framgår att verket noga övervägt frågan om ett generellt förbud mot terrängkörning, vilket skulle beröra framför allt snöskotertrafiken. Enligt verket skulle en sådan inriktning av lagstiftningen främst drabba de delar av landet där skotern under en betydande del av året blivit ett naturligt inslag i både arbets- och friluftslivet. Det skulle därför bli nödvändigt med många undantag – både generella och individuella – med därav betingat administrativt arbete. Övervägande skäl talar enligt verket för att man i allt väsentligt bibehåller lagstiftningens principiella inriktning.

Regeringens skrivelse tar i övrigt upp några praktiska frågor som aktualiserats i samband med översynen. Hit hör körning på snötäckt åkermark och i skogsföringringar, barmarkskörning i samband med renskötsel, vissa tekniska frågor samt utbildning och information m. m. Av redovisningen framgår att terrängkörning över åkermark och skogsmark inneburit vissa olägenheter. Jordbruksministern framhåller härvidlag bl. a. att han delar de farhågor som framförts om skador i skogsföringringar till följd av snöskoterkörning. Det allmänna intresset att skydda skogsföringringar mot skador bör enligt jordbruksministern väga tyngre än skoterförarnas intresse att fritt kunna välja väg i terrängen. Eftersom problemen uppkommit i norra Sverige kan frågan lösas inom ramen för nuvarande bestämmelser genom lokala förbud. Den möjlighet som länsstyrelsen har att med stöd av 3 § terrängkörningslagen besluta om lokala förbud eller föreskrifter är enligt jordbruksministern det bästa sättet att åstadkomma en rimlig avvägning mellan å ena sidan skyddsintresset och å andra sidan behovet av att vintertid kunna färdas i väglösa eller vägfattiga områden. Det understryks att en ökad information behövs för att sprida ytterligare kunskap om vilka konsekvenser körning i terräng kan få för olika intressen. Vidare behövs information för att fästa allmänhetens uppmärksamhet på de förbud

och restriktioner som gäller.

Utskottet anser det för sin del angeläget att terrängkörningens skadeverkningar för allmänna och enskilda intressen motverkas i största möjliga utsträckning. Som utskottet påpekade redan hösten 1981 hade till flera länsstyrelser inkommit en ökande mängd rapporter om markskador och andra störningar främst till följd av nöjeskörning med snöskoter. De uppgifter som lämnats i naturvårdsverkets rapport och i LRF:s skrivelse tyder på att problemen med markskador m. m. alltjämt föreligger. Det framgår å andra sidan av regeringens redovisning att problemen geografiskt har en relativt begränsad omfattning. Bl. a. med hänsyn härtill ansluter sig utskottet till jordbruksministerns bedömning att frågan bör lösas inom ramen för nuvarande bestämmelser genom av länsstyrelserna utfärdade lokala förbud och restriktioner. Vidare vill utskottet, i likhet med jordbruksministern, understryka värdet av en ökad information m. m. om terrängkörningens konsekvenser i olika avseenden.

Frågan om utbildning och information utvecklas närmare på s. 11-12 i skrivelsen. Enligt jordbruksministern är det helt klart att det behövs utbildning av och information till skoterförare i såväl trafiksäkerhetsfrågor som miljöfrågor. Utbildningen bör liksom hittills vara frivillig. Några formella krav på utbildning eller förarkompetens föreslås således ej. Det anses emellertid angeläget att man i den frivilliga utbildningsverksamheten har tillgång till lämpligt kursmaterial. Jordbruksministern avser därför att föreslå regeringen att uppdraga åt naturvårdsverket att i samråd med trafiksäkerhetsverket ta fram ett underlag till kursmaterial som kan användas av skoterklubbar och utbildningsförbund.

I fråga om informationen bör det ankomma på berörda myndigheter, dvs. i första hand naturvårdsverket och berörda länsstyrelser, men även lantbruksstyrelsen, skogsstyrelsen och trafiksäkerhetsverket, att inom ramen för sin allmänna informationsverksamhet svara för denna. Informationen bör, förutom trafiksäkerhetsfrågor, ta upp hur skoterkörning kan skada t. ex. skogsplanteringar, mark och grödor eller medföra störningar för bl. a. den vilda faunan, rennäringen och det rörliga friluftslivet.

Jordbruksministern anser också att det är önskvärt med särskild information till dem som hyr terrängfordon. Han vill därför erinra om den möjlighet som länsstyrelserna har att föreskriva särskilda villkor för den som får tillstånd till uthyrning enligt lagen (1979:561) och förordningen (1979:873) om biluthyrning. Det bör ankomma på naturvårdsverket att i sina föreskrifter och allmänna råd för tillämpningen av terrängkörningslagen beakta denna fråga.

Med hänsyn till bl. a. vad naturvårdsverket anfört om risken för huvudskador vid skoterkörning bör uppdrag ges till trafiksäkerhetsverket att närmare utreda frågan om eventuell hjälplikhet.

Utskottet har ingen erinran mot vad sålunda anförts om utbildning och information m. m.

Regeringens överväganden i övrigt i anslutning till naturvårdsverkets översyn innebär bl. a. att frågan om bandmärkning av snöskotrar inte längre bör prövas och att en generell hastighetsbegränsning m. m. inte anses nödvändig. I fråga om begränsning av motorstyrkan anser jordbruksminis-

tern att ett frivilligt åtagande av branschen är att föredra framför lagstiftning. Frågan om bullerdämpande åtgärder utreds för närvarande av trafiksäkerhetsverket.

Utskottet har ingen erinran mot jordbruksministerns uttalanden i avsnittet om vissa tekniska frågor. I övrigt föranleder skrivelsen, i de delar den ej särskilt kommenterats ovan, inte något särskilt uttalande från utskottets sida.

Hemställan

Utskottet hemställer

att riksdagen lägger regeringens skrivelse 1984/85:203 till handlingarna.

Stockholm den 5 november 1985

På jordbruksutskottets vägnar

Karl Erik Olsson

Närvarande: Karl Erik Olsson (c), Håkan Strömberg (s), Grethe Lundblad (s), Arne Andersson i Ljung (m), Lars Ernestam (fp), Martin Segerstedt (s), Sven Eric Lorentzon (m), Jan Fransson (s), Kerstin Gellerman (fp), Jens Eriksson (m), Åke Selberg (s), Lennart Brunander (c), John Andersson (vpk), Leif Marklund (s) och Kaj Larsson (s).